

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

67. ÅRGANG

3. MARS 1955

A V I N N H O L D E T :
FELLES-HYRDEBREV FOR FASTEN 1955 - «KAN VI SAM-
ARBEIDE MED PROTESTANTENE?» - BILDER FRA DET
KOMMUNISTISKE JUGOSLAVIA - BLIKK PÅ TIDEN -
LITURGI OG MUSIKK - ST. PATRICK, IRLANDS VERNE-
HELGEN - NOTISER - NYTT FRA UTLANDET

NR.

9

10

NESTE NUMMER UTKOMMER 17. MARS 1955

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 9.30: Stille messe m. fransk preken.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Ullernchausseen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8.15: Høymesse.

ARENDAL:

St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 41 0.
Kl. 8 og 9: Stille messe. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8: Stille messe.
Kl. 10.30: Høymesse.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 23 75 1.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 79 3.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25 53 4.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12 238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 6. MARS: 2. søndag i Fasten. Ep. I. Tes. 4, 1—7. Ev. Matt. 17, 1—9. Mandag: Thomas Aquinas, bekj., kirkelærer. Tirsdag: Johannes av Gud, bekj. Onsdag: Fransiska Romana, enke. Torsdag: De førti martyrer. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Gregor I, pave, bekj., kirkelærer.

SØNDAG 13. MARS: 3. søndag i Fasten. Ep. Efes. 5, 1—9. Ev. Luk. 11, 14—28. Mandag, tirsdag og onsdag: Ferialdager. Torsdag: Patrick, bisk., bekj. Fredag: Kyrill fra Jerusalem, bisk., bekj., kirkelærer. Lørdag: Josef, Kirkens universelle vernehelgen, bekj.

SØNDAG 20. MARS: 4. søndag i Fasten. Ep. Gal. 4, 22—31. Ev. Joh. 6, 1—15.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5, Oslo. Telefon 42 37 43. Mandag og lørdag: Kl. 9—13, ellers 9—16.

Abonnementspris: Kr. 18.00 pr. år; for utlandet + porto kr. 2.40. Girokonto nr. 15986.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. omslagsside).

ENGLISHMAN —

Catholic — Journalist — wishes to stay one week (in May) as paying guest with Norwegian Catholic family — in or near Oslo. Reply to: Mr. Gore Allen, Drumore, Tiverton, Devon, England.

Vår kjære medsøster

MATHILDE KLOSE

hensov i Herren 24. febr. 1955 på St. Franciskus Hospital i Stavanger.
Sr. Mathilde var født i 1901 og kom i 1917 fra Köln til Norge, hvor hun med stor iver og trofasthet viet sine krefter til Guds hellige tjeneste inntil i dag, da han kalte henne hjem til seg. R. I. P.
Den avdøde anbefales til de troendes forbønn. Hun blir gravlagt i Stavanger.
St. Franciskus Xaverius-søstre.

FASTEPREKENER I ST. OLAVS KIRKE, OSLO

Ved pater Hallvard Rieber-Mohn, O.P.
Søndag 6. mars kl. 19:
«Og han ble forklart for deres øyne —»
Søndag 13. mars kl. 19:
«Hvert rike som kommer i strid med seg selv, legges øde —»

FASTEPREKENER I ST. HALLVARDS KIRKE, OSLO

Ved pastor Anton Taxt
I høymessen kl. 10.30 søndagene:
6. mars: Jesus forhøres av Annas og Kaifas.
13. mars: Jesus fremstilles for Pilatus og Herodes.

KATOLSK FORUM

Foredragsaftener 1. semester 1955
Dominikanernes foredragsaftener
Tirsdag 8. mars kl. 20:
«SIGRID UNDSSETS ERKJENNELSESVEI OG VÅR TID.» III: Sigrid Undsets tro. Ved pater Hallvard Rieber-Mohn.
Tirsdag 15. mars kl. 20:
«DET RELIGIØSE PROBLEM HOS ARNE GARBORG.» I: Mørk kristendom. Ved pater Finn Thorn.

FYRINGSOLJE

brukes av

Bispegården }
St. Josephs Institutt }
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke. }
St. Elisabethsøstrenes }
Pleiehjem }
Sta. Katarinahjemmet. }
St. Pauls Kirke }
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus }
Øyenklinikken }
St. Josephs Hospital, Drammen }
St. Torfinns Klinik, Hamar }
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss. }

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

Hyrdebrev for fasten 1955

Norges katolske overhyrder til sine prester og troende hilsen og velsignelse i Herren!

Høytelskede i Herren.

Året 1930 feiret hele Norge minnet om Hellig Olavs martyrdød på Stiklestad — 29. juli 1030 — med store festligheter i Trondheim. Siden har fem og tjue år gått. Året 1955 er da på sett og vis et nytt minneår. Det er da grunn nok at vi i år på en særlig måte igjen stanser opp ved Hellig Olavs helledød som er kanskje den mest betydningsfulle begivenhet i Norges historie. Derfor vil vi i fellesskap rette dette hyrdebrev til dere for at Hellig Olavs helteskikkelse og storverk må bli holdt levende i bevisstheten hos dere alle.

Hellig Olavs betydning for Norge.

Var kanskje ikke den dag da Hellig Olav falt på Stiklestad det store vendepunkt i vårt lands og folks historie? Sagaen forteller at en blind mann samme dag fikk sitt syn tilbake da han helt tilfeldig strøk seg med den drepte konges blod over øynene. Historisk sikkert er at hele Norge fikk øynene åpnet etter at Hellig Olav hadde ofret sitt liv for sin store kongstanke: å kristne Norge og slik gi det enhet, frihet og fred.

Det han ikke kunne oppnå ved sitt seierstog gjennom hele landet, oppnådde han ved sin offerdød for Kristi sak. Han måtte oppfylle Kristi ord: «En disippel er ikke over sin mester» (Luk. 6, 40). Som Kristus ville bli opphøyet for å «dra alle til seg» (Joh. 12, 32), slik måtte også Olav dø før han kunne fullføre sin kongsgjerning. Således ble hans nederlag på Stiklestad hans største seier. Solen var neppe gått ned den 29. juli 1030 før det alt gikk frasagn om at Olav var en hellig mann — og at hans sak måtte være Guds sak. Tore Hund som hadde gitt ham

dødsstøtet, dro som pilegrim til Det Hellige Land og kom aldri tilbake.

Kong Olavs legem ble brakt til Nidaros. Samtidige skaldar forteller at det ble lagt i et skrin og fikk plass over høyalteret i Klements kirken. Likså vitner de om massevis av helbredelser som hendte omkring helgenskrinet. Olavs helgenry bredte seg ut over hele landet og virket et så grundig omslag i i folkets sinn, at vi ikke bare kan forklare det ved kong Sveins harde underkuelse av folket, men at det må sies å være mirakuløst.

Selv om det i de første årene enda ikke gikk opp for alle at Hellig Olavs kristningsverk betydde en styrkelse av Norges nasjonale enhet, så var likevel veien banet for Norges stortid på kristent grunnlag, både religiøst og kulturelt. Det var 29. juli 1030 at Norge begynte å bli ett rike som ved en kristen lovgivning ble større og større og modent til å gå inn som jevnbyrdig ledd i det store folkeforbund som var det kristne Europa i mellomalderen. Slik ble det syn som kong Olav så da han hadde passert Kjølen på veien tilbake til Norge, til virkelighet: «Jeg har hatt et underlig syn nå for en stund siden,» sa han til biskopen som var med ham. «Jeg så utover Norge da jeg så vest over fjellet. Da kom jeg i hug at jeg har vært glad mang en dag i dette landet, og så fikk jeg et syn: jeg så ut over hele Trondheimen og der nest over hele Norge. Og så lenge som synet holdt seg for øynene mine, så jeg alltid videre, helt til jeg så ut over hele verden, både land og sjø» (Snorre, Olav den helliges saga).

Guds kjærlighets redskap.

Hvorledes er det mulig at én mann kan bety så

meget for et helt folk? For oss som tror at verden ikke blir styrt av blinde maktens lunespill, men av Guds faderkjærlighet til menneskeætten, er det ikke vanskelig å svare på det. Hellig Olav var Guds kjærlighets redskap for det norske folk. Et redskap som med sjømannen Peter kunne si: «Herre gå fra meg, for jeg er en syndig mann» (Luk. 5, 8), men med den samme apostel Peter også: «Herre, du vet alt. Du vet også at jeg elsker deg» (Joh. 21, 17). Den gripende scene der Olav gjør bot for om søndagen å ha spikket noen fliser av et trestykke, gir oss et godt bilde av hans gudfryktige sinnelag.

Hellig Olav var en sjømann, en viking med legem og sjel. Han ble ikke noen helgen ved et trylleslag, men som alle helgener — litt etter litt i livets kamp og i kampens møye. Det viser en påtagelig mangel på menneskekunnskap og på forståelsen av tiden og historien, når en venter at Kong Olav skulle ha vært liksom saktmodig av hjerte som senere tiders helgener med en lang kristen tradisjon bak seg. Det varte en stund til vikingtidens moralbegreper var modnet til fullt ut kristne begreper. Det var sikkert ikke i Kristi ånd at Hellig Olav mang en gang gjennomførte sitt kristningsverk med jern og stål. Men han holdt det i uforskyldt uvitenhet for hederlig og mandig. Han gjorde det av kjærlighet til Gud og sitt folk. Derfor gjelder også her Kristi ord: «Mange synder er tilgitt ham, fordi han har elsket meget» (Luk. 7, 47).

Da den hellige Ambrosius holdt minnetalen over keiser Teodosius den store, som han mer enn en gang hadde måttet refse for voldshandlinger, sa han likevel at keiseren kunne tre fram for Guds domstol og si: «Dilexi — jeg har handlet av kjærlighet.» Det samme kan vi si om hellig Olav.

Han var oppfylt av Kristi store bud: «Du skal elske Gud av hele ditt hjerte — og din neste som deg selv.» Hans kjærlighet til sitt land og sitt folk var ensbetydende med hans kjærlighet til Gud. Og nettopp dette at han elsket sitt folk i Gud, var grunnen til at han nådde fram til den grad av kjærlighet som Kristus selv betegner som den høyeste: «Ingen har større kjærlighet enn at han gir sitt liv for den han elsker» (Joh. 15, 13).

Kjærlighet til land og folk.

I denne kjærlighet til det norske folk må vi som hans trosfeller etterligne ham. Ellers er det ikke mening i å kalle ham «Norges konge til evig tid». Når vi synger: «Ja, vi elsker dette landet», da må det være ærlig ment, slik som bare en god og trofast nordmann kan mene det.

Men vi må elske vårt land slik som vår nasjonalhelgen gjorde det. Da Olav kom tilbake til Norge som kristen, gjorde han det da på grunn av Norges naturskjønnhet i fjord og fjell? Jo, uten tvil også. Det

er selvfølgelig at han lengtet etter den. Men hovedmotivet var noe annet — han ville fremme folkets og landets åndelige vel. Så ung han var, visste han likevel nok om mennesket som åndsvesen til å innse at samfunnslivet må hvile på et åndelig grunnlag, og derfor var han fast besluttet på å bygge Norges politiske enhet på et åndelig og overjordisk fundament.

Vi behøver i dag ikke mer, som han, å avskaffe treldom, barneutsettelse, menneskeofring, ættefeider, blodhevn osv. Men vi må i gjensidig forståelse — i samhold og samarbeid — rekke hånden til alle som er rede til å kjempe mot den moderne avkristning. Avkristningen er vår tids største fare. Det er ikke bare vår mening. For å nevne ett eksempel: «Vårt folk går med hurtige steg mot en avkristning — det legger et veldig ansvar på alle dem som føler seg som kristne», var ord som falt fra en av lederne på Fellesrådet i Bergen for en tid siden. Ja sannelig, «hva gagner det mennesket om det vinner hele verden, men tar skade på sin sjel» (Matt. 16, 26).

Vår kultur er bygget på den kristne religion. Ramler fundamentet, da ramler det hele. Er vår tids tilstand ikke bevis nok på dette? Har alle framskritt og alle våre lettere livsvilkår gjort oss til gladere, tryggere og lykkeligere mennesker? Lever vi ikke nettopp i våre dager i et mareritt av frykt og angst? Situasjonen er i virkeligheten uhyggelig alvorlig. Vår kristne kultur er på vei til å gå under i alskens gudløshet med alle dens konsekvenser. Er det ikke på tide at vi alle hører på Hellig Olavs opprop om nordmenns samkjensle og enighet? Han grunnla først Norges enhet for å kunne kristne det. Og nå truer avkristningen med å splitte det.

Derfor må vi være de første til å vinne over alle gjensidige misforståelser og fordommer. Vi kan ikke fremme Kristi sak når vi innbyrdes beskylder og bebreider hverandre for alle slags historiske misgjerninger. Det gjelder å forstå hverandre — uten å vike en tøddel fra sannheten — og slik arbeide for virkeliggjøringen av Kristi bønn: «At alle må være ett liksom du, Fader, er i meg og jeg i deg, at også de må være ett i oss, så verden kan tro at du har sendt meg» (Joh. 18, 21). Kristendommen får først da sin fulle slagkraft tilbake når apostelen Paulus' ord er blitt virkelighet: «En herre, én tro, én Gud og vår alles far» (Ef. 4, 5).

Kjærlighet til Gud.

Men vi kan ikke nå dette mål ved å be at ild skal falle ned fra himmelen over alle som ikke deler vår katolske tro. Da ville Kristus også si til oss: «Dere vet ikke hva ånd dere er av» (Luk. 10, 55). Vi kan bare nå målet når vi eier den samme kjærlighet til Gud som fylte Hellig Olav. Den ilden må brenne i

Kan vi samarbeide med protestantene?

I dagspressen har der i det siste vært ført en debatt om den religiøse toleranse katolikker og protestanter imellom, med utgangspunkt i en aviskronikk av pater H. Rieber-Mohn: «Konfesjonelle fordommer og kristen enhet» («Morgenbladet» 24/1-55). Fra protestantisk hold har det, blant annet av sokneprest Sverre Hov og sist i en kronikk av pastor Sverre Riisøen: «Kan vi samarbeide med katolikkene?» («Morgenbladet» 19/2-55) kommet til uttrykk tvil om katolikker prinsipielt sett kan opptre tolerant overfor anderledes troende.

Nedenstående artikkel av den katolske biskop av Würzburg, dr. Julius Döpfner gir et så dekkende uttrykk for katolsk holdning i dette spørsmålet at den også bør bli kjent hos oss som den normative teksten er. Ikke minst fordi den også formidler inntrykket av at problemet ikke er spesifikt norsk, men europeisk og internasjonalt, og som sådan krever en enhetlig løsning.

Red.

våre hjerter som Kristus har sagt om: «Jeg er kommet for å kaste ild på jorden» (Luk. 12, 49).

Når vi lever som kristne bare av frykt for den allmektige og straffende Gud, da er vi til syvende og sist ikke annet enn egoister, og vår kristendom kan aldri gripe om seg. Det er dessverre nærmest blitt vår tids overtro at bare det onde er smittefarlig. Det være langt fra. Også det gode kan bli fengende og gripe om seg, og det må det gjøre i våre dager. Når hellig Olavs ild og den tro vi har fått i arv fra våre fedre, brenner i våre hjerter, da griper det om seg av seg selv.

Vi trenger i dag den samme ånd som var levende i Hellig Olav. Han fryktet ikke forfølgelse og landflyktighet, ja selv ikke døden, bare han kunne fremme Norges åndelige vel og framgang. Men denne ånd kan vi bare ha når vi — som han — etterkommer Kristi oppfordring: «Bli i min kjærlighet» (Joh. 15, 9), og kan si med den hellige Paulus: «Kristi kjærlighet er det som driver oss» (2. Kor. 5, 14). Da trenger vi ikke mer alle slags oppfordringer. Den store kirkefar Augustin sier: «Ama et fac quod vis — elsk og gjør så hva du vil», det vil si, da gjør du i enhver situasjon det riktige. Vi kan og skal ikke gjøre det samme verk som hellig Olav. Vår oppgave må tilpasses våre tidsforhold og svare til vår tids krav. Men vi må fylle den med samme kjærlighet som fylte ham. Da begynner vår kristendom å lyse og stråle slik at den rett og slett blir fengende og griper om seg. Bare en slik kristendom kan redde vårt folk.

† Jac. Mangers.
biskop av Oslo.

† Johannes Rùth,
biskop, Ap. Vikar for Sentral Norge.

Johannes Wember,
Apostolisk Prefekt for Nord-Norge.

Læren om at den katolske Kirken er den eneste saliggjørende kirke er vel den største anstøtssten for protestanter. Denne påstand betraktes ofte som selvrettferdighet fra katolikkens side. Mange mener at Kristi mystiske Legeme omfatter alle kristne kirkesamfunn, og at den eneste ene Kristi kirke er et siste mål som de forskjellige kristne samfunn søker og kjemper seg frem mot. Også mange katolikker lar seg forvirre. De påvirkes av de mange formaninger til en vidtgående toleranse, og føler den ene saliggjørende Kirkes krav som noe pinlig i de kristnes samliv, en rest av middelaldersk tenkning som ikke hører hjemme i vår tid.

Vi vil derfor tenke nærmere over dette spørsmålet om den ene kirke som nødvendig for frelsen.

Utgangspunktet må være Jesu Kristi helt enstående stilling. Fra ham alene kommer frelsen, dvs. at bare ved troen på Jesus Kristus og ved et liv i ham når vi det evige liv. To betydningsfulle setninger i Den hellige skrift sier dette: «Gud vil at alle mennesker skal bli frelst og nå til sannhetens erkjennelse. For det er en Gud og en formidler mellom Gud og menneskene, Jesus Kristus, som har gitt seg selv som løsepenger for oss alle.» «For

I denne mening skal vi sette i verk det Sigrind Undset skriver: «Vi hædrer Hellig Olav som vår konge saalenge der findes et Norge og Nordmænd lever — her eller i evigheten. . . . det var han som ved sitt liv og sin død gav Norge Troen . . . Vi som tror at den triumferende Kirke i Himmelen og den stridende Kirke paa jorden er ett, vi vet at Hellig Olav ber vore bønner med oss, vor folkehøvding som staar for Guds aasyn, den fremste mand i vor Kirke.»

Høytelskede i Herren. Nettopp fordi Hellig Olav strider med forbønnens hellige våpen for det land og det folk han har ofret sitt liv for, håper vi inderlig at hvert år så mange som mulig vil være med på Stiklestad-ferden, og da særlig i år. I forvissning om at denne pilegrimsferden vil bidra til å holde Hellig Olavs ånd levende hos dere alle, retter vi dette felleshyrdebrev til alle våre trosfeller, ja til alle kristne i Norge, og vi håper at mange katolikker fra hele Norge og mange av våre brødre og søstre i andre trossamfunn vil være med oss. Da vil Olavnavnet atter bli samlingsmerket for hele det norske folk slik som det var da flokker med pilegrimer kom til de steder der Hellig Olav kjempet og falt og der hans skrin sto som folkets samlende symbol, vårt folk til timelig og evig gagn.

Den hellige Treenighets, Faderens, Sønnens og den Hellige Ånds velsignelse stige rikelig ned over dere alle og bli alltid hos dere.

Gitt den 25. januar 1955.

menneskene har ikke fått noe annet navn under himmelen som de skal bli frelst ved.»

Denne frelsesnødvendighet har allerede Kristus selv forbundet med Kirken når han sier: «På denne klippe vil jeg bygge min kirke.» «Vokt mine får.» Og om denne sin kirke sier han: «Om noen ikke hører Kirken, da skal han være som en hedning og en tolder.»

Den hellige Paulus har tenkt den uløselige forbindelsen mellom Kristus og Kirken nærmere igjennom og forklart den på mange måter. Han kaller Kirken for Kristi legeme hvor Kristus er hodet og vi lemmene. Bare den som er et lem på dette legeme kan oppnå frelse. Like uløselig blir Kirken knyttet sammen med Kristus når den kalles hans brud. Av dette syn kommer også uttrykket moderkirken. Bare den som fremstår av den mystiske pakt mellom Kristus og hans Kirke har del i Kristi liv. Slik er Kirken frelsens kilde. Forsoningen med Gud ved Kristus fører over Kirkens frelsesfellesskap.

Derfor kan vi forstå hvorfor Paulus kjemper så lidenskapelig for Kirkens enhet. En må huske at alt i apostelens levetid viste det seg spaltninger. Med apostolisk autoritet opptrådte Paulus på det skarpeste mot dem nettopp av omsorg for enheten. Tanken på særkirker som har forskjellig lære og på en eller annen måte er sideordnet, står i strid med den innerste og dypeste kjerne i det paulinske bilde av Kirken.

Dette synet på Kirken utvikler seg logisk videre i hele kirkehistorien. I de første kristne århundreders kamp mot tidens forskjellige kjetterske bevegelser, gjaldt det alltid å bevare den ene frelsesnødvendige Kirke. Den hellige Cyprian, som døde i 258, har uttrykt det i setninger som huskes den dag i dag: «Hvis noen vil ha Gud til far, må han ha Kirken til mor.» «Utenfor Kirken er det ingen frelse.» Da det ble veritable kamper om læren angående Treenigheten og Kristus, og store grupper dannet nye fellesskap, forble denne kirkebevisstheten ubrutt slik vi ser det av den første setningen i den såkalte athanasiske trosbekjennelse¹. Den refererer nettopp til disse villfarelsene: «Den som vil bli salig må først og fremst holde fast ved den katolske tro, den som ikke bevarer den i dens hele omfang og uantastet vil uten tvil bli evig fortapt.» Den samme holdning følger Kirken gjennom middelalderen og tiden for den store kirkespaltning i det 16. århundrede. I vår tid er den blitt klart uttrykt overfor alle utflytende begreper i Pave Pius XII.s rundskriv om Kirken som Kristi mystiske legeme.

Setningen om den ene saliggjørende Kirke er frastøtende for dem som er vokset opp som kristne utenfor Den katolske kirke og som trofast elsker Kristus. Ut fra det katolske syn vil vi her bare fremheve noen grunntanker som tar bort brodden fra læren om den ene kirke som nødvendig for frelsen, først m.h.t. de enkelte ikke-katolske kristne, og så de ikke-katolske trossamfunn.

Setningen om Kirkens frelsesnødvendighet betyr ikke at ikke noen utenom Den katolske kirke kan bli salig. Den sier bare dette: Det finnes bare en sann Kristi kirke. Ethvert ikke-katolsk kristent

samfunn «er, for så vidt det er en særkirke, også en motkirke, og i sitt vesen er den ufruktbar med henblikk på det overnaturlige liv.» (Karl Adam.) Om de enkelte kristne gjelder det som Pave Pius IX sa for å avgrense Kirkens frelsesnødvendighet: «Det må ansees for sikkert at den som ikke har hatt anledning til å lære den sanne religion å kjenne, ikke har noen skyld overfor Gud.» Og Pave Pius XII henviser til at de ikke-katolikker som i god tro forsøker å gjøre Guds vilje, er delaktig i Kristi nåde. Omvendt kan den katolske kristne ved sin synd være helt adskilt fra nådelivet, eller ved sin lunkenhet kan han stå lavere i Guds øyne enn en ivrig ikke-katolikk. Derfor hverken kan eller tør vi dømme om den enkelte kristne — enten han står i eller utenfor Den katolske kirke.

Vi skal ikke bare se på det som skiller. En av vår tids betydeligste teologer har formulert det slik: «De ikke-katolske trossamfunn er ikke bare ukatolske og antikatolske ved siden av de ukatolske særpreg rommer de gamle katolske frelsesgaver.» (Karl Adam). Nettopp Den romerske kirke som beskyldes for så megen intoleranse, har alt i oldtiden, trass i en helgens (Kyprian av Kartagos) motstand, holdt fast ved at dåpen er gyldig også utenfor kirken. Ikke engang den store Augustins innflytelse greide å gjennomtvinge hans ensidige etterfølgers strenge utlegging om Kirkens frelsesnødvendighet. Kirken har således forkastet jansenisten Quesnels påstand: «Utenfor kirken gis ingen nåde.»

Til tross for det sørgelige skille ser vi da at Kristi opprinnelige frelsesgoder i rik fylde er utbredt over hele kristenheten. Dyrebare deler av den sakramentale ordning er blitt bevart, fremfor alt dåpen, og i mange trossamfunn også nadverden. Sannheten om åpenbaringen bevares ofte meget levende. Vi møter derfor ekte og ofte meget utpregede spor av kirken. På en eller annen måte savnes nok alltid noen deler av hele den katolske fylde. Men for den som i god tro benytter det han har fått, blir dette til nåde. Vi katolikker må derfor — ofte ikke uten skam — bekjenne at enkelte deler av åpenbaringen trives utenfor Kirken på en eksemplarisk måte.

Men det er nok slik at alt som virkelig tilhører Kristus og fører til ham, til syvende og sist stammer fra Kristi Kirkes rikdom. De som utenfor den ene sanne Kirke med god vilje og ærlig søken lever av dette, er med i Kirkens overnaturlige vesenskjerne. Han tilhører — som teologene sier — Kirkens sjel.

Denne mangfoldige og rike arv som er felles for alle kristne, gjør det mulig for kristne av forskjellige trossamfunn å samarbeide på mange områder, for eks. i det offentlige liv og på det kulturelle område. Vi vet alle hvor nødvendig et slikt samarbeide er i vår tid. Klar troskap mot grunnsetninger og deres særlige innhold bevisst, er lett forenlig med ekte toleranse og ærbødig holdning til medkristnes meninger og tenkemåter

Vi må ta fatt med en ydmyk takk fordi vi er lemmer på Kristi Legeme. All frelse kommer fra Kirken, Kristi Legeme, og i den får vi hele fylden av Kristi frelsesgoder. Men la oss ikke glemme at den som har fått meget, vil også meget bli krevet av. Det er en stor nåde å være katolikk, men nettopp derfor medfører det også et stort ansvar. Ved tanken på dette ansvar og vår skrøpeligheit bør vi bli ydmyke, for ikke å si skamfulle. Hvem av oss har svart til

¹) Etter Athanasius, den hellige patriark av Alexandria. (295—373.)

Bilder fra det kommunistiske Jugoslavia

I forrige nummer av St. Olav gjenga vi første artikkel om Jugoslavia fra den franske avis *La Croix*. Vi fortsetter her med en artikkel som belyser den religiøse situasjon i landet.

Kirkens stilling i Jugoslavia er ikke helt klar, men det er i alle fall sikkert at regjeringen har lagt sin hånd på en hel mengde religiøse byggverk og institusjoner. I byen Ljubljana for eks. er en stor del av husene til fransiskanerne, ursulinene og jesuitene beslaglagt og brukes til verksteder og fabrikker. Like sikkert er det at presteskaper må utvise den største forsiktighet. Nesten alle prestene ferdes omkring i sivilt antrekk. Prestedrakten er ikke forbudt ved lov, men det er grunn til å anta at den kan forårsake kjedeligheter, for i Slavonia og Kroatia så jeg ikke en eneste i prestekjole på gaten, og i Beograd bare noen ganske få. Derimot så en i Beograd mange av nonnene, mens de i Ljubljana for eks. nesten alltid skjuler seg i sivil klesdrakt.

Samfunnet blir avkristnet

Borgerlig vielse og begravelse later til å være regelen for partimedlemmene, for dem er det heller ikke spørsmål om å la barna døpe. Fremfor alt er det barneoppdragelsen som det nye regimet har oppmerksomheten henvendt på, barna må så meget som mulig trekkes bort fra Kirkens område og innflytelse. Katekismeundervisningen blir gjort så vanskelig som mulig ved at de barna som går til den, får ubehageligheter av sine skolelærere. Eller det forlanges at foreldrene skal undertegne en erklæring om at de ønsker katekismeundervisning for sine barn — hvilket mange ikke tør på grunn av de følger det kan få. Likevel er det blitt meg fortalt at på enkelte steder har foreldrenes faste opptreden bevirket at barna blir sendt til katekismeundervisning i gymnastikktimene. Skolelærerne har forbud mot å gå i Kirken, for det ville være å gi elevene et dårlig eksempel. Som oftest er det press staten øver på kirken av finansiell karakter. En sokneprest som har latt foreta en innsamling i sin kirke utenom de tider som er foreskrevet av loven, får en bot på noen tusen dinarer. Likeså hvis han fra prekestolen leser opp et hyrdebrev fra sin biskop hvor denne forlanger

Herrens nåde i hans Kirke? Kan ikke Kristus ved synet av mange ikke-katolikker, ja mange ikke-kristne, si: «Sannelig sier jeg dere, en slik tro har jeg ikke funnet hos noen i Israel.» Var ikke kirkehistorien gjennom husets egne barn alltid på en eller annen måte medskyldig i at brødre og søstre dro bort til det fremmede og enda den dag i dag drar bort? La oss i botens ånd være oss dette bevisst.

Og dermed kommer vi til vår annen oppgave: Vårt ansvar går ut over Kirkens grenser. Vi skal være vitner om Kristi Kirke gjennom et liv ut i fra den katolske fylde, vitnet skal av seg selv lyse ut av vårt liv uten bevisst hensikt. Det bevisste vitnesbyrd må riktignok ikke utebli når en ikke-katolikk venter og har behov for det.

Kirkens rett til katekismeundervisning. Og videre naturligvis hvis han organiserer prosesjoner eller pilegrimsturer, ja det kan være nok at en gruppe på 8—10 personer begir seg til et eller annet hellig sted, uten å bære noe kors eller å ha en prest med seg. Dette har nylig medført en bot. Og stadig kan det komme nye former for skatt, skatteoppkreveren har da rett til å ta hva som helst fra den debitor som ikke har penger å betale med, det kan så vel gjelde en sokneprest som et klostresamfunn.

Forsøk å skille katolikkene fra Paven

Riktignok er gudsdyrkelsen fri og kirkene åpne. Men det er ikke frihet for pressen og følgelig heller ikke for tanken. Den katolske pressen er forbudt. Katolsk aksjon er forbudt. Speiderbevegelsen og andre ungdomsbevegelser enn statens er forbudt. Og presten som taler fra prekestolen må veie sine ord på gullvekt.

Det alvorligste er uten tvil det forsøk som staten har gjort for å skille katolikkene fra Roma ved å avskjære forbindelsen mellom presteskaper og det høyere hierarkiet. Her kommer spørsmålet om «folkeprestene» som er samlet i en gruppe kalt «Cyrill og Methodius». Det er prester som er villige til å samarbeide med staten med henblikk på å skape et nytt, ungt og «populært» Jugoslavia. Er disse prestene skismatiske? Og er det mange av dem? For å kunne svare på disse foruroliggende spørsmål må det tas i betraktning at de fleste av disse prestene sluttet seg til gruppen alt fra starten, på et tidspunkt da den var vidt forskjellig fra hva den er nå. Deres gode hensikt synes hevet over enhver tvil, og de er da også alltid forblitt lydige mot sin biskop. Hva de prester angår som fremdeles slår inn på denne vei, kan det forklares enten ved at de er tvunget, eller ved det faktum at det ikke bare er legfolket som kan begå feil. Men det må opplyses at de er svært få og at de troende ikke slutter opp om dem.

For å triumfere over kirken tas alle midler i bruk

Dette er en av de sørgeligste sider ved den religiøse forfølgelsen i Jugoslavia. En vet også at svært mange prester stadig sitter fengslet (skjønt forfølgelsen er mindre voldsom nå enn i begynnelsen). En tenker da først og fremst på kardinal Stepinac, erkebiskop av Zagreb, som er dømt til 16 års fengsel og for tiden blir strengt bevoktet i sin fødeby. Det er tvilsomt at han er ført til Zagreb slik det nylig er blitt opplyst. Hva blir han beskyldt for? For å ha samarbeidet med forrederen Ante Pavelitch og dennes oustachis. Men nå er det sikkert at han klart og åpent har fordømt disse quislinger og deres overgrep. Kardinalen er en sterk personlighet som alltid har gitt sine meninger og sin kritikk klart til kjenne såvel overfor Pavelitch som Tito og tidligere, kongen, når det gjaldt å forsvare sannheten. Da frigjøringen kom, lot han offentliggjøre et brev der han ba om at det måtte bli en selvstendig kroatisk regjering og tilbakeviste enhver kommunistisk regjering. Det første punkt overrasker ingen som kjenner forholdene i landet, og hva det annet punkt angår, så er det den kristne hyrde som lar sin røst høre. Som en kroater sa: Han er dømt for å ha samarbeidet med Kristus. Det later forøvrig til at det nye styret ble forvirret over dette brevet fra en så

BLIKK på TIDEN

som som kan gi ham kraft til å kjempe videre, håp om å seire...»

Og det prinsipielle grunnlag hun trekker opp for de katolske skoler gjelder alt som kristen oppdragelse heter overhodet:

«Vi kan ikke bruke skoler hvor religionen blir behandlet som et fag mellom andre fag - og andre fag blir behandlet som om der var noen menneskelig virksomhet eller noen faktorer i menneskelivet som er purt og rent sekulære. Vi må lære våre barn at Gud er vårt livs eneste mål. Der er ingen annen mening med livet enn at vi skal lære Ham å kjenne, berede oss mens vi lever her på jorden til å få se Ham — se det syn som er saligheten.»

■ Det har ikke ofte falt i vårt lodd å være enig med rektor Carl Fr. Wisløff og det han står for. Desto mer grunn er der til å glede seg når det inntreffer. I siste nr. (3) av sitt organ, «Luthersk Kirketidende» skriver rektoren et Pauli ord til Statskirkens biskoper om ikke å se for rolig på skolemynighetenes kluss med religionsundervisningen. Man merker velferdstatens spesielle forflatende ideologi bak det faktum at Normalplanen for folkeskolen — foreløpig teoretisk — utelukker blant annet beretningen om syndefallet fra barnas bibelhistorier. De departementale instanser har ikke syntes at norske barn i sin livsorientering skulle få del i dette det klokeste som er sagt om menneskets vesen og lodd i hele den vesterlandske tradisjon, ennsi følt at i kristen oppdragelse er nettopp denne beretningen noe av det vesentligste; selve bakgrunnen for frelseshistorien.

Fra kristent synspunkt, uansett konfesjon, er dette å gi barna en fortilsens løgn om menneskelivet. Sigrid Undset har engang karakterisert treffende hvordan et menneske forkvales i sin livsorientering utenfor denne grunnleggende sannhet om vår bestemmelse:

«Dogmet om arvesynden har han aldri forstått, eller han har tatt historien om syndefallet for en jødisk parabel. I verste fall er han infisert med noen Rousseauiske forestillinger om at menneskenaturen er fundamentalt god, og han oppdager, at hans egen er det i allfall ikke; så må han vel være et mindreverdige menneske, en stygg moralsk undermåler, en svakere karakter enn normalmennesket (eller spesielt forfulgt av skjebnen!) Han tror ikke på Guds frelsende nåde eller på nådemidler

■ Forholdet mellom kristendom og humanisme er et problem som mer og mer gjør seg gjeldende i kulturdebatten herhjemme. Hva er humanismens idégrunnlag? spørres der. Og der mangler ikke på penner som svarer med en selvkomponert cocktail av klassiske gresk-romerske og kristne kulturbrokker. Der tales om det gamle greske demokrati i lykkelig forglemmelse av for eksempel at det var et samfunn bygget på slavehold. Fra kristent hold har samfunnskritikere som Jacques Maritain, F. W. Foerster, T. S. Eliot, og hos oss Sigrid Undset påpekt at vår moderne humanistiske menneskeverdsoppfatning er et kristent kulturprodukt som egentlig står og faller med Evangeliets absolutte autoritet.

Det kan i denne sammenheng være av interesse å se hva en av vår tids ledende humanister, den tyske dikteren Thomas Mann sier i en av sine taler fra krigsårene (da han var landflyktig i U.S.A.) som nylig er blitt tilgjengelige i en god dansk oversettelse. I et oppgjør med den nazistiske ideologi sier han blant annet:

«Hva denne ideologi i moralsk henseende går ut på, det er ødeleggelsen av vår sivilisasjons grunnvold. I siste instans er antisemitisme ikke den meningsløse idé om det tyske folks raserenhet, men et angrep på selve kristendommen; og likeledes når den forhåner demokratiet, så mener den i virkeligheten kristendommen, som er roten til alt demokrati, hvorigjennom

sterk personlighet og at det har villet uskadeliggjøre ham ved å bringe ham til taushet. Men så er det blitt slik at bare ved sitt nærvær taler han mer uttrykksfullt enn på noen annen måte, og kroaterne beundrer sin kardinal dypt og oppriktig.

Moralsk oppløsning blant ungdommen

Befolkningen er ikke nevneverdig merket av den religiøse forfølgelsen, det finnes nok en del unge studenter som er preget av marxistisk tankegang, men de er snarere unntakelser. Jevnt over er den jugoslaviske ungdommen indifferent og skeptisk, den vet ikke hva den skal tro på, men innerst inne føler den seg urolig. Blant disse unge er det partisaner som er overbeviste marxister og andre som er overbeviste kristne. Trass i forfølgelsen er det mange preste- og klosterkall, — vel ikke så mange som før, men til gjengjeld er de solidere. Det største problemet for presteseminarene er ikke å få nok studerende, men det finansielle og organisasjonsmessige spørsmålet, da staten på dette område legger alle mulige hindringer i veien.

Imidlertid kan en trygt si at det ikke har lyktes for staten å vinne ungdommen og få den til å kjempe for marxismen.

Men kirken blir stående...

Når det gjelder den øvrige del av befolkningen, så tåler den religionsforfølgelsen som den tåler det

totalitære styres åk; ingen av delene rokker ved den enkeltes personlige overbevisning når den stikker dypt. Kirkene er alltid fulle under søndagsmessene. Likeså de ortodokse kirkene, i Beograd, f. eks., ser en folk komme og gå i kirkene hele dagen. På stasjonenes venteværelser kan en se grupper av bønder som ber rosenkransen, de gjør korsets tegn før de spiser og hilser ærbødig når de ser en geistlig i prestekjole. Selv i bygatene kan en ennå se barna som kysser prestenes hender, eller folk som hilser hverandre etter gammel kristen skikk med ordene: Lovet være Jesus Kristus.

På den annen side gis det selvsagt dem som ser sin glede i å gjøre narr av både prester og nonner.

Regjeringen trodde at den på kort tid skulle ha tilintetgjort Kirken, betrodde en person meg som hadde en stilling som muliggjorde en bedømmelse av den religiøse situasjon i landet. Men som det har vist seg før, er det nettopp under lignende forhold at de sterkeste elementer i troen utfolder seg, og gjennom martyriet blir Kirken også i Jugoslavia sikret sin fortsatte beståen. Når den dagen kommer, da den igjen får frihet til å uttrykke seg gjennom presse, ved studiesirkler og katolsk aksjon, vil Kirken stå frem i fornyet skikkelse, takket være den eliten som blir dannet nå gjennom motgang og lidelse. Takket være også den store mengden av folket som styremaktene prøver å sulte ut åndelig. For øyeblikket kan den bare vente og be sammen med de andre «taushetens kirker».

den får sin politiske uttrykksform. Frihet, sannhet, rett, fornuft, menneskelig verdighet — hvorfra kjenner vi disse idéer som er vårt livs innhold og støtte, og uten hvilke vår åndelige eksistens ville falle fra hinannen, og ikke fra kristendommen, som har opphøyet dem til verdenslov? En revolusjon som i stedet for hver enkelt av dem og i stedet for dem som helhet setter voldt — det er Antikrist.»

Det er ord som med henblikk på vår nuværende verdenssituasjon har bevart sin fulle aktualitet. For også herhjemme foregår en verdi-omstilling i forholdet til den konvensjonelle humanisme. I en aviskronikk nylig («Berlingske Aftenavis» 10. 2.) beskriver forfatteren Erling *Christie* grunnstemningen i en av fjorårets beste essay-samlinger, Gunnar *Reiss-Andersen's* «Det smilende alvor», på følgende måte:

«Som ventet fører Reiss-Andersen's bok frem til et tidsoppgjør. Selv, skriver han, tilhørte han generasjonen som ble født da det 19. århundre skumret ned og de som så det ble kalt dekadente. Generasjonen som fortsatt ble oppdratt i troen på det evige fremskritt, den store naiviteten. Og som, etter å ha opplevd at «et frihetstempel ble forvandlet til en kaserne», fikk møte en tid «da menneskene med en lang serie av kriser bak seg knapt våger å se sin egen pessimisme i øynene».

Men i denne tid, da behovet for en ny og dypere realistisk livsorientering er akutt, klamrer man seg stadig til de utlevde rasjonalistiske og humanistiske illusjoner. For ånden fra dette Atlantis fører ennå i Norge et merkelig skinnliv. «Den eksisterer herhjemme», sier Reiss-Andersen, «som det en kunne kalle hermetisk radikalisme, oppbevart på spesielle Norgesglass til konservering av åndelig syltetøy. «Mot syndfloden beordres det paraply og kalosjer.»

■ Med sin vanlige høyst u-påholdne penn skriver pastor Sverre *Riisøen* et friskt innlegg på kronikkplass i «Morgenbladet» (19.2.): «Kan vi samarbeide med katolikkene?» Hans artikkel er en velsignet ukonvensjonell blanding av godt og adskillig mindre godt. Pastor Riisøen har snakket med en konvertitt som er noe vægelsinnet, som Fader Holberg kaller det: Når han er sammen med sine katolske trosfeller føler han (hun?) seg som protestant, men når vedkommende omgås protestanter, er det takknemligheten over å være katolikk som tar overhånd. Nå er den slags miljøproblemer ikke så overraskende i et land hvor katolisismen nødvendigvis foreløpig savner bredde og utfoldelse og ofte fremtrer *sosiologisk sett* i «lomme-utgave». Men pastor Riisøen har visst også vært uheldig med sin katolikk. Andre ganger har han fått andre inntrykk, i hvertfall skriver han i en artikkel i «Morgenavisen» (Bergen) for ikke så lenge siden:

Blant mine venner har jeg en katolikk, en fremragende intellektuell og tilsvarende steil individualist. Han gikk fra det regulære hedenskap rett inn i det mest autoritære kirkesamfunn vi kjenner, hvor han boltret seg som fisken i vannet. Hvorfor? Fordi han møtte en mennesketype som gjennom snart to tusen år har trening i tålmodighet.»

Ellers peker Riisøen på visse iøynefallende inkonsekvenser i luthersk kristendom: Det katolske tradisjonsbegrep avvises gjerne som ubibelsk, men lures ikke desto mindre inn bakveien som uundværlig når det gjelder det forpliktete forholdet til bejennelsen:

«Forskjellen mellom katolikkene og oss er at Kirken med konsekvent og dynamisk halstarrighet viser en imponerende evne til system i sin grandiose selvbevissthet. Men vi, som roser oss av at vi har ingen ytre absolutt retningsviser, gjør et utvalg av kirkehistoriske prosesser til gjenstand for sakrosankt dyrkelse. Den religiøse utvikling som erkjennelse, som innsikt og utsyn har nådd sitt definitive høydepunkt med Augustana. Lenger kan vi ikke komme.»

Pastor Riisøen's kritikk av dette skjer unektelig ut fra det som lutheranerne kaller liberalisme og katolikker modernisme, så her får nok pastoren begge parter på nakken. For vår egen del protesterer vi mot hans morsomme, men usaklige bidrag til skrekk-myten om de katolske prester som spesial-utdannede i dialektisk taktikk og overtalelses-retorikk, med dolken i ermet og gift-(kloroform?)-flasken i lommen!

Fr. Candidus.

Liturgi og Musik

Gregoriansk musikk lære III.

For å finne frem til den riktige rytmiske bevegelse i en gregoriansk melodi, må den altså analyseres og løses opp i sine enkelte bestandeler, slik at man først blir klar over rytmen i de enkelte deler av melodien og teksten før de føyes sammen til en helhetsbevegelse.

I det hymnevers vi gikk ut fra, «Adoro te» (gjengitt i forrige nummer av «St. Olav»), så vi at det var fire setningsdeler, hver avsluttet med en halv-taktstrek. Studerer vi oppmerksomt disse setningsdelene, oppdager vi en rytmisk karakter som går igjen både i dem og i de nye oppdelinger av dem som det er logisk å gjøre. En rytmisk karakter som vi kan betegne som «vekslingen mellom impuls og avspenning». I den første linjen f.eks. er det først en stigning med en kort avslutning, markert av den punkterte note og en kvart-strek, deretter en nedgang. Det er som en impuls mot betoningen på ordet «devote» fulgt av avspenningen på ordene «latens deitas». Denne linjen deles altså i to, og disse igjen i to underavdelinger: Adore te-devote, enten vi går ut fra tekstens mening eller bare fra melodien struktur. Det blir to underavdelinger som, selv om de henger nøye sammen i sangen, bør finnes i analysen.

I hver av dem konstaterer vi også dette dobbelte spill av tendenser: streben mot et centrum på stavelene «ado-» og «devo-», fulgt av en avspenning på «-ro te» og «-ote».

Men enda har vi ikke nådd den korteste rytme-sammenheng. De to underavdelinger må også deles opp. For vi erkjenner at de første fire notene: F, A, A, C og fortsettelsen: C, C, D, C, om de henger aldri så nøye sammen i sangen, ikke kommer alle med en eneste bevegelse, men to og to. Og i dem er også forholdet: impuls-avspenning. Først en «avgang», en løftning av foten, og så en «landing», en hvile med foten, et foreløpig støttepunkt.

Slik kommer vi frem til at i rytmen finnes det forskjellige trinn, små rytmiske synteser bestående av en impuls og en avspenning, små enheter på to eller tre toner (eller stavelser) som, når de felles inn i hverandre, blir til stadig større enheter: setningsdeler, setninger og til slutt perioder, hele tiden i forholdet: impuls-avspenning.

Om vi stykket opp setningsdelene i et dikt av Wergeland, deklamerte et avsnitt av Sigrid Undset, eller spilte et klassisk musikkstykk, ville vi der også legge merke til at den videste, mest utspundne rytme eller den dristigste, lyriske flukt bare er mulig når de kan støtte seg på slike trinn vi her har nevnt, og i en endelig analyse, på en rekkefølge av dem.

Kantoren i benediktinerabbediet i Solesmes, Dom Joseph Gajard, har i denne forbindelse kommet med en interessant refleksjon: «På grunn av enheten i det menneskelige vesen må det eksistere en intim sammenheng mellom menneskets vitale rytme når den uttrykker seg gjennom mennesket og musikkens rytme. Jeg for min del tror at den musikalske rytme ikke er noget annet enn overføringen på det sonore plan av den vitale bevegelse vi bærer inne i oss. Så lenge en ikke har funnet forbindelsen mellom den klanglige rytme og ens egen

vitale rytme, er det noget som halter. Den musikalske rytme er riktig i den grad den får oss til føle vår egen rytme.»

Den franske musikkforsker *J. Combarieu* er inne på det samme når han sier:

«Ved rytmen alene tar det sonore stoff sin form. Ved den blir den en organisme, et ordnet hele, forstålig for tanken.

Nu virrer ikke tilhørernes sinn rundt på måfå lenger, men gleder seg over seg selv som om dets egen harmoni var blitt åpenbart for det.»

(*J. Combarieu: Théorie du rythme. Paris 1897.*)

Den gregorianske sang har to store rytmefaktorer: melodien og teksten. Melodiene har, eller kan ha, en meget presis rytme. De latinske ord har også sin rytme p.g.a. sprogets betoning. Oppgaven består da i å finne frem til den størst mulige overensstemmelse mellom rytmene i ord og toner uten å oppgi det som er karakteristisk for hver av dem.

Når det gjelder rytmen i melodien, må man først ha klart for seg at tonene i en melodi ikke kan frembringes uten at de kommer i forhold til visse fysiske fenomener, som, når vi ser bort fra klangfargen, er disse tre: tonehøyde, styrkegrad og varighet. Tonene kan være høye eller dype etter deres plass i melodien, de kan være sterke eller svake etter deres respektive styrkegrad, og de kan være lange eller korte etter varigheten av deres frembringelse. Disse tre ordener er uavhengige av hverandre, styrkegraden f. eks. kan gjelde både dype og høye toner, lange og korte.

Alle tre er fysiske fenomener, det vil (her) si noe som kommer av spesielle disposisjoner av lydsvingningene: Tonehøyden beror på antall av svingninger, styrkegraden på deres omfang og kvantiteten på deres varighet.

Med hvilken av disse ordener skulle rytmen som sådan identifisere seg? Med ingen av dem, egentlig talt, enda den nødvendigvis må basere seg på dem. Saken er at rytmen består i en *ordning* av bevegelsen. Den er ikke, som de andre et fysisk fenomen, men en intellektuell akt. Den skal gripe de forskjellige forhold mellom tonehøyde, styrkegrad og varighet, bestemme dem og ordne dem slik at de løper sammen til en enhet.

For å oppnå en slik syntese er det nødvendig å begynne nedenfra, dvs. med studiet av det rytmiske forholdet i en liten setningsdel. Dette rytmiske forhold presenterer seg på tre plan over hverandre:

1) Dannelsen av *elementær-rytmen* som kommer frem når man stiller to eller tre toner (noteenheter) i forhold til hverandre. Betoningen, nedslaget eller «*ictus*» som det heter i gregoriansk terminologi, faller på slutten av bevegelsen.

2) Dannelsen av *sammensatte takter* som oppstår når man til ictus i en elementær-rytme føyer nye bevegelser eller elementærrytmer. Ictus i den første beholder sin karakter av avslutning på en bevegelse, men blir samtidig begynnelsen på en ny.

3) Dannelsen av *sammensatt rytme* på grunnlag av de sammensatte takter. Nedslagene, betoningene forblir uforandret, men får nå, som uttrykk for impuls og avspenning, en spesiell funksjon i det heles oppbygning, eller i det som kalles den *store rytmiske syntese*.

For å forklare disse betegnelsene på en praktisk måte, så la meg tilføye at en *elementærrytme* er et rytmisk forhold som i vanlig noteskrift måtte uttrykkes ved to

Sankt Patrick —

M. Deasmhuan O'Ruis, som f. t. er på stipendieopphold i Norge, har skrevet denne artikkel for «St. Olav» i anledning av St. Patrick-dagen, 17. mars.

I slutten av det 4. århundre var Irland en fjern øy ved verdens utkant. Beboerne kunne minne om våre egne vikinger, og det hendte at de drog på tokt til fjerne land, til det mektige Romerriket som enda spredte seg over en stor del av Europa. Der fantes det mange kristne hjem hvor det hersket fred og orden. Men når de irske vikingene, «scotti», kom, ble det gjerne til brann, plyndring og — aller værst — mange måtte bli med dem hjem som slaver til den våte, kalle øya ute i Vesterhavet. En av disse uheldige, Succat, — som skulle bli den senere Sankt Patrick — husket alltid med skrekkens gru den dagen han ble tatt på sin fars gård. Gården var redusert til en ruinhaug og drepte tjenere lå slengt omkring. Succat var dengang en livlig ung gutt på 16 år, romersk borger, og faren var «decurion». Skole og kirkegang hadde det vært smått med, han hadde vært opptatt med tusen andre morsommere ting. Nå ga irerne ham noen filler til klær og satt ham til å gjete griser.

Men Succat lot seg ikke knekke så lett. Etter hvert begynte han å tenke meget på Gud, igrunnen noe nytt for ham, men svært interessant. Gud ble hans far, levende og nær. Det oppsto et dypt fortrolig vennskap mellom dem, et vennskap som ved synlig oppmuntring gikk over til brennende kjærlighet. Ja, slik følte Succat det!

I seks lange og harde år levet han på den irske øy. Da talte Gud til ham en dag: «Ditt skip venter!» Succat var ikke den som nølte. Han lot seg ikke skremme av 300 km. gjennom fiendtlig område og en brutal straff hvis han ble grepet. Han måtte også overtale en skipper til å ta seg med, skipperen nektet, men Succat holdt på til det gikk. Det ventet ham mange eventyr og gjenvordigheter før han nådde «Britannia». England tilhørte dengang Romerriket. Her gjenfant han sin familie. De ble lykkelige ved gjensynet og ba ham aldri forlate dem mer. Dette var også Succats ønske, men en natt drømte han at han så en mann som hette Victoricus. Denne hadde med et brev fra Irland til Succat. Da han leste det syntes han å høre irerne ved Foclutskogen nær Vesterhavet rope:

noter med en taktstrek imellom, først en åttendedelsnote som opptakt og så en fjerdedelsnote på full takt.

Sammensatt takt måtte uttrykkes ved åttendedelsgrupper (to og to) innenfor taktstrekene.

Sammensatt rytme betegner en hel frase eller et helt stykke i sammenheng.

Neste gang skal vi se på de holdepunkter for rytmen som vi finner i selve den gregorianske noteskrift.

Pater Thoralf Norheim, O.P.

Irlands vernehelgen

Hellige ungdom, kom tilbake til oss igjen! Da begynte det å demre for Succat at han måtte bli prest.

På den tid var Britannia plaget av en kjettersk bevegelse, pelagianismen, som ga mennesket hele æren for alle gode gjerninger. St. Augustin kjempet mot kjetterne på det teoretiske plan med sine skrifter og St. Germanus av Auxerre på det praktiske plan som pavelig utsending i Britannia. Succat kom i forbindelse med St. Germanus, og det ble til at han reiste til Auxerre i det daværende Gallia for å bli prest. Der ble han i begynnelsen ledd av på grunn av sine slette latinske kunnskaper. Han ble god venn med en prest som alltid hjalp ham å holde fast ved sin store drøm. Like før han ble diakon fikk han samvittighetsnag på grunn av en synd han hadde begått som femtenåring. Han betrodde seg til vennen og fikk det svar at han ikke måtte plage seg mer med det.

Studieårene gikk, han ble prest, og nå forsøkte han på alle måter å komme til Irland. Da kom det en dag bud fra Roma om at det var en liten gruppe kristne flyktninger i Sørøst-Irland (Scotia). De måtte beskyttes mot kjetteriet og Succats venn, presten, foreslo at de skulle sende Succat. Så plutselig da saken skulle endelig avgjøres, slo vennen om og røpet i stedet Succats ungdomssynd for alle. Han ble vraket og en annen, Paladius, valt.

I Irland fant imidlertid Paladius etter hvert situasjonen så håpløs at han reiste tilbake til Gallia etter hjelp, men døde underveis. Og så ble Succat valt og ble biskop Patricius for de sør-irske kristne. Det var i året 432 Oppgaven var å verne om noen flyktninger. Men Succat eller Patrick kom til å vinne en hel nasjon for kristendommen!

Som ventelig var kom Patrick til å legge stor vekt på forkynnelsen av troen på den treenige Gud som arianismen på fastlandet hadde forkastet. Sagaen forteller at han forklarte hovedkongen, Laoghaire, om de tre personer i den ene og samme Gud ved å vise ham en trebladet hvitkløver. Kløveren ble et nasjonaltegn for Irland — Seamrog (Shamrock).

Patrick var like vennlig og imøtekommende mot alle mennesker i Irland, og for at ikke hedningene skulle kritisere ham, levet han i stor fattigdom. Han tok aldri imot den minste gave fra sine venner, men for å få lov til å preke i alle deler av landet ga han kongen penger som var sendt fra Britannia og Gallia til den irske misjon. Han ble en forløper for misjonsrundskrivet Evangelii Praecones, og fant frem til det gode og sanne også i de hedenske skikker i landet. Til hedningenes lærere sa han at likesom dem hadde han en sgel (lære) og at den var so-sgel — den gode lære, eller evangeliet. Hedningenes skoler ble etterhvert omdannet til klostre etter nye

ideer fra den egyptiske ørken, og snart fikk han lært opp innfødte prester.

Hans kjærlighet til de irske «vikinger» ble så sterk at han gjerne kunne dø for dem. Storsinnet og med et ukuelig mot gjennomgikk han fengselstraff, forfølgelse og fiendskap. Før sin død skrev han boken «Confessio», — bekjennelse. Han ville også at hans slektninger og vennene i Auxerre skulle få vite om ham og forstå hans hjertes lengsel. Han fortalte videre i boken om sin misjon. God i latin ble han aldri. Men når en mann i løpet av 28 år omvender et helt folk, hvem tør da klage på latinen?

St. Patrick døde år 461. Like etter brøt det vestlige Romerriket sammen. Irland som lå så langt utenfor, slapp den oppløste og vanskelige tiden som kom etterpå. Skolene fikk vokse videre i fred, og hundre år etter St. Patricks død, ca. 550, begynte irske munkere å dra ut over hele Europa. Fra Bretagne til Wien og fra Nord-Skottland til Sør-Italia underviste og prekte de. Mange navn henviser til dette, for eks. St. Killianus som prises i Rhinlandets drikkeviser, Fiacre som har gitt navn til drosjene i Frankrike, St. Gallen i Sveits, St. Colmille i Skottland, Aidan i England, Columbanus i Lombardiet osv.

I Karl den stores rike underviste ca. 800 ukjente munkere, ser vi av en optelling. De kalte seg vandrende for Kristus — peregrini pro Christo. Denne reisende tilværelsen bragte dem til å oppdage Færøyene og senere Island. Til Selja i Norge kom de også, og St. Birgitta av Irland ble navnehelgen til St. Birgitta av Vadstena. En av Thomas Aquinas første lærere i Napoli var den irske munken Petrus Scotus. I klostret i Bobbio fortalte irske munkere Dante eventyret om ridderen Owen i St. Patricks skjærsild og inspirerte ham til å skrive sin Divina Comedia.

Senere kom det forfallstider i Irland, og det ble da det øvrige Europas tur til å hjelpe, slik er det innen Kirken. I våre dager er jo Irland kommet seg opp igjen, og de irske prester er som Pave Pius XI sa, som Guds friske luft!

M. Deasmhumhan O'Ruis.

80 år

Fru Josefine Hansen, Akersv. 4, Oslo, fyller 80 år 14. mars. Det er vel ikke mange i St. Olavs menighet i Oslo som ikke kjenner fru Hansen. Alle foreninger har hatt glede av hennes offervilje og hjelpsomhet, i første rekke Maria-kongregasjonen, der hun også lenge har sittet i styret. I vår rastløse tid hvor alle er opptatt, har hun alltid tid, og aldri er det nei i hennes munn. Vi kan alle lære meget av vår kjære fru Hansen. Hennes motto er: «Gjør alt for den gode saks skyld.» I syklubben for ferie-hjemmet Persbråten møter hun trofast hver 14. dag, hun hekler og syr, og med sitt ungdommelige sinn og gode humør er hun midtpunktet blant oss. Vi gratulerer henne hjertelig til 80-års dagen!

Aggi Bruce.

Hva går «Uretten» ut på?

I forbindelse med innlegget i forrige nummer av St. Olav, er det visst på sin plass å presisere nærmere hva Finn Havrevolds skuespill «Uretten» egentlig dreier seg om.

Personene i stykket er en kvinne og tre menn. Av de tre mennene betrakter de to kvinnen — Helle — som en kjønns — og pyntegjenstand. Når Helle lengter etter respekt for sin person og samarbeid og samliv med mannen på like vilkår, blir hun møtt med hånlatter. Den tredje mannens innstilling til henne er fri for prestisje og selvhevdelse og får henne til å føle seg som et fritt og verdig menneske.

Saken er satt svært på spissen i stykket. Hvordan er det i livet — er det slik at av tre menn en møter har to i alle fall noe av det synet på kvinnen som de to nevnt ovenfor? Det ville være nokså fælt, men — —. I et samfunn hvor de fleste var virkelig gjennomtrengt av et kristent syn på mennesket ville det jo måtte være anderledes. I alle tilfeller må det vel være kvinners plikt å kjempe mot en slik innstilling som den de to i Havrevolds skuespill representerer. Ja, menns plikt også selv-sagt. Og mange gjør det jo heldigvis, det må jo inngå i kampen for menneskerettighetene. Det går bare så smått!

Bi—

St. Fransiskus III orden

har møte fredag 11. mars kl. 19 i St. Elisabethsøstrenes kapell, Urtegt. 31, Oslo.

Ungdomsforbundets lotteri

Tandberg Solvsuper 6, skap. mod. 4 med plateskifter og båndopptager m. mikrofon, ekstra lydbånd og skjøtebånd, alt komplett i ett skap:

Verdi kr. 2 253.50

Lodder à kr. 1.— i St. Olavs ekspedisjon.
Trekning senest 1. august.

TAKK

Styret i Mariakongregasjonen vil få lov til å takke alle som har støttet vår fastelavtillstelning til inntekt for feriehjemmet «Persbråten». En særlig takk til alle som ved aktiv hjelp har bidratt til at resultatet ble over alle forventninger godt.

UTLANDET:

VATIKANET

Pavens sunnhetstilstand.

Pave Pius XII skal nå ha meddelt sine leger at han føler seg sterk nok til å gi audienser igjen. Han har jo som bekjent alt mottatt flere i audiens i de senere uker. Legene er betenkte og vil først se hvordan slike anstrengelser virker. Forøvrig oppgis det i Vatikanets blad, Osservatore Romano, at Paven arbeider iherdig hver dag og selv skriver sine taler.

Bibliotekets virksomhet.

I året 1954 ble Vatikanets bibliotek besøkt av 14 250 studenter og vitenskapsmenn fra hele verden. Bibliotekets manuskriptsamling ble betydelig forøket i årets løp, bl. a. med en rekke etiopiske og tyrkiske annaler. I bibliotekets fotokopiavdeling ble det fremstillet 137 162 mikrofilmreproduksjoner.

Tidsskriftet «La Quinzaine» opphørt.

Osservatore Romano for 5. februar bekjentgjorde at det franske tidsskriftet La Quinzaine var blitt forbudt av Den hellige stol. Tidsskriftet var talerør for en liten gruppe intellektuelle katolikker som hadde adoptert den materialistiske marxistiske filosofi i klassekampen, til tross for at de erklærte denne uforenlig med katolsk tro og lære. Osservatore skriver at La Quinzaine ikke tok noen notis av det pavelige rundskriv Divini Redemptoris, som sier at katolikker må forkaste samarbeide med kommunistene.

Tidsskriftets redaksjon er også tre ganger blitt advart av de franske biskoper, siste gang i mars 1954, mot å få katolikker til å godta kommunistisk politikk. Allikevel har bladet fortsatt i samme linje uten å ta hensyn til pavelige og biskopelige råd. Det kan derfor ikke lenger tillates å fortsette, da det utbrer gale ideer.

ARGENTINA

Kampen om skolene.

Det meldes fra Argentina at omkring 100 religionslærere i statens skoler har fått avskjed. Det betyr at Peron vil bortrydde den religiøse innflytelsen i ungdommens oppdragelse. Regjeringen har videre latt forstå at den ikke vil fortsette å støtte de private skoler. De aller fleste av disse er katolske, i alt driver katolikkene 900 skoler i landet.

DRAMMEN OG HAMAR

Gustav Thielemann

Pølse- og hermetikkfabrikk

DRAMMEN

Alltid først
med det siste...!

ANDR. Thorkildsen's

Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen

GUSTAV BØHM & SØN A/S

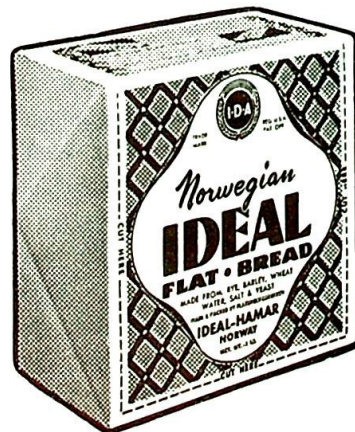
Bakeri og Konditori

Drammen

KNUTSTAD & HOLEN

FISK OG VILT

H a m a r

Elevene ved de private skoler er for tiden på sommerferie, og det fryktes at regjeringen vil benytte denne tiden til å beslaglegge dem. Jesuittenes skoler har alt tapt flere av sine rettigheter; det er sendt ut en forordning om at elevene ved katolske skoler må eksamineres av en statskommisjon, ellers blir ikke de forskjellige grader og eksamineringer godkjent.

DE FORENTE STATER

Walt Disney har fått katolsk anerkjennelse.

Det amerikanske katolske ukebladet «The Sign» har gitt sin årlige filmpremie til Walt Disney. Det har dermed gitt uttrykk for at det anerkjenner den kunstneriske og moralske kvaliteten i Walt Disneys produksjon.

ENGLAND

Norsk får katolsk opplysning fra England.

I forrige nummer av St. Olav hadde vi en meddelelse om et nylig opprettet katolsk opplysningskontor i England. I den engelske avisen Universe finner vi nå overskriften «Faith comes to a Norwegian», og leser at en norsk dame er en av de mange som har skrevet til ovennevnte kontor og fått tilsendt hele kurset.

Prester leser Messen vendt mot menigheten.

I Frankrike er alteret i flere nye kirker bygget slik at presten står med ansiktet mot menigheten under messen. En engelsk prest utdannet i Frankrike har nå innført denne måten også i England. Den første kirke hvor det praktiseres er et kapell i North Weald hvor det er en engelsk flystasjon. Kapellet ligger ved en flyplass, og katolske offiserer tok for en tid siden initiativet og malte og pusset det opp. Prestene benyttet anledningen til å sette opp et nytt alter foran det gamle, så messen kan leses vendt mot deltakerne, for som disse har uttrykt, på den måten får vi tatt mer virkelig del i messen.

Religion og televisjon.

Den kjente engelske forfatter Norman Collins er også

direktør for «The Associated Broadcasting Development Company». Han uttalte forrige uke at enhver god televisjons-utsendelse må omfatte gudstjenester søndag formiddag. Av særlig interesse var hans forslag til ettermiddagsprogrammet søndagene. I de senere årene, sa Mr. Collins, har kirkene vært lite besøkt til aftenandaktene på søndagene. Hvis det nå for eks. blir katolske T.V.-utsendelser med preken eller foredrag, ville det være en god idé å invitere venner og naboer til å overvære utsendelsen og så diskutere etterpå.

FRANKRIKE

Frankrikemisjonen.

I Pontigny i Frankrike er det opprettet et seminarium som blir hovedkvarteret for «La mission de France». Biskopen av Lille, kardinal Lienart, åpnet seminariet like før jul i fjor, og den første generalvikar er Jean Vinatier.

Under den første messen etter åpningen, ble et telegram fra Pave Pius XII opplest av den pavelige utsending, hvor det ble gitt uttrykk for tillit til misjonen og telegrammet sluttet med den pavelige velsignelsen.

Paul Claudel er død.

En av vår tids største katolske diktere, franskmannen Paul Claudel, er død 87 år gammel. Hans skuespill har gått i årevis på franske scener og er blitt oppført rundt omkring i verden. Hele hans litterære produksjon er sterkt preget av hans katolske livssyn. 18 år gammel sluttet han seg til Kirken etter å ha hatt en religiøs opplevelse i Notre Dame-katedralen i Paris, sies det.

Må munkene flytte fra Grande Chartreuse?

Munkene i Grande Chartreuse, som er moderhuset for karteusermunkene og grunnlagt av St. Bruno i det 11. århundre, overveier om de skal bryte opp. Grunnen er den stadig større tilstrømning av turister som vil bese klosteret og særlig den berømte likørfabrikken i nærheten, hvor munkene fremstiller Chartreuselikøren med urter som de samler i fjellene omkring. Prioeren er blitt intervjuet av den franske avisen Le Figaro, og han uttalte: «Vi elsker dette stedet,

<p>ALF EIDEM Malermester Singsakerbk. 17 Tlf. 29123</p>	<p>TRONDHEIM</p>		<p>K. LUND A/S Rørleggerforretning - Rørhandel Trondheim Etablert 1874</p>
<p>M. OSNES A/S Frukt og Grønnsaker Telefon 23580</p>	<p>Lykkekaffe - Lykkete I. K. Lykke A/S Trondheim</p>	<p>MURMESTER BERNT IVERSEN Kongensgt. 66 - Tlf. 25522 Trondheim</p>	
<p>C. SARHEIM & CO. Trondheim Vi leverer alt i papir</p>		<p>INGMAR KVAM's Begravelsesbyrå Trondheim</p>	
 <p>A. Dahl & Co. TRONDHEIM</p>	<p>A/S TRONDHJEMS MARGARINFABRIKK Munkegaten 5 - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital</p> <p>Norske Meieriers Salgssentral OST — SMØR Trondheim, Oslo, Bergen, Stavanger</p>		

men den dagen vi ikke lenger kan få bo her i ensomhet og taushet, må vi reise til et annet sted.»

Et av de stedene som er påtenkt for en eventuell «flukt» er Canada, dit en canadisk biskop har foreslått dem å komme.

INDIA

En jesuit vil innføre syketrygd i India.

En jesuiterpater, Jerome d'Souza, er direktør for det indiske institut for sosialforsorg. Han har utarbeidet en plan for syketrygd som er den første av sitt slag i India. Den omfatter sykehusopphold, medisin, behandling og til og med en del klær. Trygden skal gjelde alle som bor i bispedømmene Simla og Delhi og hvis inntekter ligger under en viss grense, uansett om de er katolikker eller ikke.

ITALIA

Kardinal innvier undergrunnsbane.

Romas nye undergrunnsbane er nylig tatt i bruk. Den ble innviet av Romas generalvikar, kardinal Micara, som også

reiste den første tur med banen sammen med den italienske statspresident, Einaudi.

1. mai, arbeidets dag

feires nå over hele verden, og i år vil den katolske arbeiderforening i Milano gi Paven en traktor og en motorplog som er bestemt for en landbruksforening i Syd-Italia.

JUGOSLAVIA

Sparsomme nyheter om kardinal Stepinac.

I Wien går det rykter om at Kardinal Stepinac, som hittil har vært internert i Krasic, skal være flyttet til en privatbolig i Zagreb. Der holdes han under streng politibevoktning med det påskudd at han skal være meget nervelidende.

Regjeringen får motstand.

Nylig ble en jugoslavisk prest, pater Marijan Hermann, dømt til døden. Dette fikk uventede følger for Tito-regimet,

KRISTIANSAND S.	
 <p>Konditori og Kafé</p>	 <p>Tollbodgt. 2 - Kristiansand S.</p>
	<p>TOR RUUD</p> <p>Aut. Rørleggerforetning</p> <p>Hannevik Terrasse 5 - Kristiansand S.</p>
 <p>TELEFON 2234 KRISTIANSAND S. VIE A VIS NORGES BANK</p> <p>Fetevareforetning</p> <p>- Salater -</p> <p>En gros og en detalj</p>	<p>A. KRUSE SMITH</p> <p>Entreprenørforetning</p> <p>KRISTIANSAND S</p>
FREDRIKSTAD	
	<p>KÅRE KRISTIENSEN</p> <p>Olaves Hansen & Sønn Eff.</p> <p>Fiskeforetning</p> <p>Telefon 3190</p>
	<p>«GLOMMEN» og «FRESKO» Skofabriker</p> <p>S. Galtung Sætvædt,</p> <p>Fredrikstad</p>
<p>SØRLANDS MARGARIN A/L</p> <p>Kristiansand S.</p> <p>Sørlands Margarin A/L</p> <p>Kr sand. S.</p>	 <p>ALT I GLASS, PORSELEN OG STENTØY</p> <p>Tlf. 1662 - 2062</p>
	<p>Østlandsk ELEKTRISK 1/2</p> <p>Lys - kraft - varme - kjøling</p> <p>Radio</p>
	<p>KLEMET JOHANSEN</p> <p>Fredrikstad Begravelsesbyrå</p> <p>Bakgaten 10 - Tlf. 3062</p>
<p>ALFR. GRØNNEBERG</p> <p>Urmaker & Optiker</p> <p>Fredrikstad</p>	<p>S. Larsen & Co.</p> <p>Møbelforetning</p> <p>Nygårdsgaten - Fredrikstad</p>

da en del av de såkalte «patriotiske prester» rev seg løs fra sin organisasjon. Regjeringens grusomheter mot Kirken åpnet øynene på dem, og de fleste av disse som før var positivt innstillet overfor styret i landet, har nå tatt avstand fra det. Makthaverne forsøker nå å vinne dem tilbake ved å love understøttelse til kirkenes restaurering og lignende.

Ikke desto mindre fortsetter forfølgelsene. Nylig ble en prest i Kroatia dømt til fem og et halvt års fengsel for å ha protestert mot «den offentlige orden» i sine prekener. Den anklagede ble forsvart av advokaten Ivo Politee, som hadde alvorlige ord å si regjeringen. Politee var også nylig forsvarer for Milovan Djilas. I 1946 var han Mgr. Stepinacs forsvarer og i 1928 Titos.

SOVJETSAMVELDET

Preken er blitt kringkastet.

Julenatten ble det fra Moskva radio sendt ut et kort program med kirkemusikk, tatt opp den foregående dag under høymessen i Rigas katedral. Det ble også sendt den preken som ble holdt av en prest i dette bispedømme, og hvor han bl. a. sa: «Vi vet at Gud er fredens og ikke krigens Gud, og

vi tror at Gud i sin nåde kan påvirke mennesker og lede dem inn på veien til overenskomst og fred. Hver søndag og hver dag i mai, juni og oktober vil vi i våre kirker be om fred for verden. Vi er overbevist om at våre brødre i troen, katolikkene i alle land, også vil be for freden med like stor iver som oss.»

TYSKLAND

Romano Guardini fyller 70 år.

En mengde utenlandske aviser og blader har i disse dager artikler om den kjente forfatter *Romano Guardini*, hvis bok «Bønnens forskole» også er oversatt til norsk av Ørnulf Ranheimsæter. Her kan vel betegnelsen katolsk-europeisk kulturpersonlighet være på sin plass. Guardini er født i Verona i Italia og kom som ganske ung til Mainz i Tyskland hvor han studerte naturvitenskap, folkerett og senere teologi. Etter den første verdenskrig ble han en fremragende leder for ungdomsbevegelsene i Mellom-Europa. Senere har han med sine bøker av filosofisk-teologisk innhold nådd en veldig lesekrete. Under siste krig utkom hans bøker på sveitsiske forlag, og er oversatt til de fleste europeiske språk.

 <p>Peter M. KOLDERUP Strandgaten 60 Glass - Porselen - Stentøy</p>	 <p>KONTORUTSTYR Stål & Stil AUSTAD & CO</p>	<p>KJØP HOS DISSE KJENTE BERGENSFIRMAER</p>
<p>A. K. EGGE A/S Frukt og grønnsaker En gros</p>	<p><i>Gjertsen</i> i Småstrandgaten BOKHANDEL BERGEN</p>	<p>BERGENS GJERDENETFABRIK A/S Montering av gjerder Tlf. 15522 - 1473</p>
<p>ANTON OLSEN Murmester</p>	<p><i>Olaf Erenstsen</i> Conditori Tlf. 19013</p>	<p>A/S BERGENS MONIERFABRIK Murmester og entreprenørforretning Tlf. 10341 - 17243</p>
<p>PROTECTOR DEN ERFAARNE, LEVERANDØR STEMPEL - SKILT - & ETIKETT-FABRIKK</p>	<p>STEMPLER av enhver art SKILT for ethvert behov</p> <p>SPEIL OG FOTORAMMER i godt utvalg SPEILFABRIKKEN midt i Marken</p>	
<p>E. KOLBEINSEN Frisørforretning Tlf. 13478</p>	<p>ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»</p>	
<p>Hopsdal & Dahl A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstysforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>	<p>J. Lie's Fiskematforretning Markens Tverrgate 9 Telefon 19 128</p>	

STAVANGER	STAVANGER LIKKISTEFABRIKK JACOB O. SKRETTING Tlf. 20 433	TH. FORSELL Malermester Stavanger
Alt for kirkegårder TH. VAALAND , kirkegårdsforretning Korsgt 46 - Stavanger	J. F. MARNBURG Stavanger	MOES AKTIETRYKKERI STAVANGER
STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy	OLAF L. MÜLLER Sykeartikler - Drogeri - Parfymeri Stavanger	
OSLO		
SØREN HANSEN Kolonialforretning Langes gate 6 - Oslo Telefon 33 77 34	T. S. JACOBSEN BEGRAVELSESBYRA Ullevålsv. 1 - Oslo Tlf. 33 23 34 - 33 22 46 Privat 41 64 78 - 69 43 72	 ODDVAR J. LØDEN MURMESTER & ENTREPRENØR
All slags Assurance tegnes Det Norske Forsikringsaktieselskab HEIMDAL	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="651 1058 971 1433"> <p>OBS! Ved adresseforandringer, vennligst oppgi den tidligere adresse!</p> </div> <div data-bbox="976 1058 1533 1433"> <p><i>All slags forsikring</i></p> ANTH. B NILSEN & Co's <small>ASSURANCEBUREAU A/S</small> Rådhusgaten 27, Oslo. Telefon 41 01 10. </div> </div>	
Spesialforretning i RUSTFRITT STAL for sykehusene KNUT JUUL CHRISTIANSEN Stortingsplass 7 II Tlf. 33 36 24 - Oslo Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT	E. SUNDE & CO. LTD. Alt i rørbransjen Oslo	
 Majorstua - Oslo MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE FABRIKKER	G. GALLIGANI PRYD- OG BRUKSKUNST OSLO	
NORENBERG & CO. A.S — Margarinfabrikk — OSLO Leverandør av den bekjente «NOCO» margarin	HERMAN H. RITTERS ESKEFABRIKK Chr. Kroghsgt. 30, Oslo Tlf. 42 34 66	